DÉPOT LÉGAL
LE DIRECTEUR GÉRANT

SỐ 932 NĂM THỨ MƯỜI — MỖI SỐ 4 XU — 丙子年 五月廿一日 — NGÀY THỨ NĂM 9 JUILLET 1936

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm 5$00	8$00
Sáu tháng 2.50	4.50
Ba tháng 1.50	2.50

Mua báo phải trả tiền trước.
Thư và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, cần thương lượng trước.

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút
HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý
TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản ba kỳ: thứ BA, thứ NĂM và thứ BẢY

BẢO-QUÁN
số 238, đường Đông-Ba, Huế
Giây-thép nói: số 62
Giây thép: TIENGDAN HUE

Người sống nhờ học, không học là đời bỏ đi.

DÉPOT LÉGAL INDOCHINE N° 17287

BÀI ĐỘC GIẢ

Một đều cần thiết mà nhân dân đương mong mỏi

(Cho mở trường học và giáo dục tự do)

Nội các dân biểu bên Pháp đình đương lưu tâm đến các xứ thuộc địa, sẽ có ấy ban điều ra sang Đông dương ta. Trời bạn mà trông có đám mây, ai cũng mong trận mưa dào sau cầy.

Theo chương trình của nội các mới tuyên bố, nào luật đại xá, nào định giờ nhân công, cho đến tự do ngôn luận, và tập hợp, và tự do mở trường, tự do giáo dục v. v.... Về việc xin ân xá chánh trị phạm thì anh em trong Nam đã lập ban ân xá mà Trung-Bắc đều tán thành. Nay kỳ giả muốn bày tỏ một đều nguyện vọng của đồng dân mong mỏi lâu nay mà trong chương trình nội các đã liệt vào, là:

Mở trường học và giáo dục tự do

Hiện tình xứ Việt-Nam ta, đi sau bước chậm, vì 2 cái nạn lớn là nghèo và dốt.

Vì nghèo nên không đủ sức đi học, không hưởng thụ được món giáo dục, nên phải chịu dốt. Vì dốt nên ở đời sống khó nầy, không biết khoa học là gì, công nghệ là gì, mù mịt trên con đường cạnh tranh, phải ôm mãi lấy cái nghèo. 2 cái «nghèo» và «dốt» vẫn cùng làm nhân quả nhau, sẽ kéo chúng ta vào cái hố chết trước mắt.

Vậy muốn cứu cái «nghèo», trước cần phải có thuốc trừ cái bệnh «dốt», mà trừ bệnh «dốt» thì có phương pháp gì làm cho sự giáo dục phổ cập được dễ dàng hơn: là được mở trường học tự do.

Nói thế có người vội cho là «đặt cái cày trước con trâu», vì nghèo không tiền thì lấy gì mà học... Nhưng bà con thử ngẫm: dã dốt thì làm gì ra tiền ở đời cạnh tranh nầy chớ!

a) Nhà có đám ruộng vườn, tới bác xã nộp thuế mà bác nói tăng, nói phụ, cho đến biên lai viết thế nào cũng nhắm mắt mà cầm!

b) Đốn cái trên rừng, làm nghề ghe dưới biển, là đường sinh nhai của một số đông dân nghèo, mà đối với giấy tờ lệ luật của sở Kiểm lâm, sở Thương chánh, như ngó vào rừng rậm, không biết trong ấy nói những gì!

c) Có con em đi làm ăn xa, gởi một bức thơ về, nay là muốn viết thơ (bắm nó), đi mượn cây cùng làng mà có làng không có người biết viết thơ xem thơ.

Kể qua vài nạn «mù chữ» trong thôn quê, đã thấy cái «không thích» ở đời sống nầy là thế nào, chưa nói đến việc lớn, như thương trường công xưởng cùng khẩn hoang nầy nọ. Phần đông mang cái cục «dốt» đó, trừ ra chịu lôn dưới quyền lực của mấy ông thầu, thầy ký, mấy bác hào lý để sống lây lất qua ngày, còn mong gì giải thoát ra khỏi cái nạn «nghèo» đó!

«Hãy cho con tôi học! hãy cho chúng tôi học» cái câu mà dân hắc-nô hô hào sau cuộc Nam-Bắc Mỹ chiến tranh, hiện dân quê ta đương kêu lập lại, mà muốn trả lời cho câu mong ước ấy thì chánh phủ hãy lấy lượng khoan hồng cho mở trường tự do, chớ không phiền gì cả.

Nói tự do không phải không hạn chế, nhà nước cứ chủ trương từ trường phủ huyện trở lên, có quan giáo quan đốc, do nhà nước bổ ra. Phép dạy phép thi qui định từ trường ấy, còn dưới trường phủ huyện như hương trường, tổng trường và tư gia, thì tha hồ ai muốn rước thầy lập trường, dạy nhiều dạy ít, qui tắc tự thầy bọ định lấy, không cần hạn tuổi, nào trong đình trong nhà đều cho dạy cả, miễn lúc đi bạch đi thi đến trường huyện trường phủ thì phải buộc theo qui tắc nhà nước mới được đậu, không thì hỏng.

Như vậy thì dân gian như trong xóm vài mươi nhà, có 1 nhà khá nuôi thầy được, con em nhà nghèo gần đó đều được học nhờ, khi mùa màng phải làm việc nhà, ngày rảnh lại kiếm lật được một ít chữ. Nghiệm như chữ Hán ngày trước, học khó biết bao, mà lắm kẻ con nhà nghèo học nhờ như thế sau thành ra kẻ đỗ đạc thông thái; còn nói gì những hạng biết coi khế chữ, trát phiếu việc quan và làm sổ sách việc làng, không làng nào không có, mà toán học nhờ vậy cả.

Ngày nay học Quốc ngữ và chữ Pháp có quí tắc, có mẹo luật, nếu được học theo cách lấy thì không bao lâu mà sẽ cứu vãn được nạn mù chữ khá nhiều.

Còn nói đến thầy thì ngày nay nạng trung đẳng cùng bao nhiêu thầy giáo lớp sơ đẳng thiếu gì. Phóng cho thầy chủ chọn lựa tùy lớp mà dạy, lớp thanh niên kia sẽ nhờ nghề dạy trẻ đó mà bớt số thất nghiệp cũng là phương pháp hay.

Đến chỗ lo ngại về sự truyền bá tư tưởng «xằng», thì đã có pháp luật, đã có quan cai trị, ai phạm đều gì có chứng thực thì nghiêm trị. Trước kia về thời đại học «Tử viết» dân gian vẫn mở trường tha hồ trường tư nhiều xấp 5 xấp 10 trường công, mà mấy ai truyền dạy tư tưởng «xằng» đâu, (trước kia như một huyện, trường công chỉ 1 trường mà trường tư của ông tú nọ, ông cử kia, cùng trường nhỏ có trên 15 20 trường); trái lại, từ có sự hạn chế trường học trên vài mươi năm nay, chính trong trường học cũng thỉnh thoảng nầy ra việc bất bình bất mãn, cái vết thương đó vẫn chưa lành.

Xem đó đủ thấy sự tự do mở trường có lợi cho nhân dân mà lợi cả cho chánh phủ, cứu được cái rạn emù chữa cho đám dân nghèo, giảm được số thất nghiệp cho bọn thanh niên, mà thỏa lòng ham học của phần đông nhân dân, không có tiếng than oán, tưởng là một việc nên làm. Vì dân Annam ham học cốt để ứng phó với đời sống, chớ không phải toàn «học làm quan» như nhiều người đã tưởng, còn ai muốn học về môn làm quan đã có trường công.

Nhân chương trình nội các binh dân bên Pháp dinh có điều «mở trường và giáo dục tự do», bàn góp mấy đều, mong mấy ngài hội đồng dân biểu cùng các nhà tai mắt, đem chỗ nguyện vọng ấy đạo đạt lên chánh phủ, may nhà đương cuộc có soi thấu mối nguyện vọng dân ta chăng.

Th. Q.

Vụ mua bán thăm trong nhịp bầu cử

Ngày 1er Juillet, tòa án trung trị Saigon đã nghe các lời cãi của luật sư bên nguyên. Luật sư cãi xong, quan Biện lý Bouinoux liền buộc tội, bày tỏ tội trạng từng bị cáo nhân. Đối với những hạng dự bảo ăn tiền, tức là hạng «người khốn nạn», không có định kiến a gì, ngài xin tòa kết tội 3 tháng 1 ngày tù, cũng có người cho hưởng án treo. Đối với hạng bị cáo ra trước tòa phản những lời công khai ở sở mật thám và phòng quan Dự thẩm, thì xin tòa phạt nặng hơn. Vì ngài không bộ tín những lời phản cung đó. Còn đối với hạng bị cáo mà ngài cho là đương đầu việc nầy thì ngài cũng xin tòa phạt rất nghiêm. Về phần ông De Lachevrotière, quan Biện lý xin tòa kết án 3 tháng tù.

Quan Phó Biện lý buộc tội xong thì đến các luật sư bên bị cãi.

Vì trong phiên xử nầy có kẻ nói rằng phe ông Omer Sarraut (phe nghịch De Baemont) cũng có mua bán thăm, nên tòa định đến 30 Juillet thì đem xử.

Lại chuyện xét bắt thuốc phiện lậu

Khi 9 giờ mai bữa 27-6-36, người Thương-chánh Mộ-đức (Quảng-ngãi) và người bạch-lô về nhà cựu phẩm Trần-Toản ở làng Đồng-xuân xét được một ve thuốc phiện để trên giường thờ. Tức thì sức đòi lý, kiểm sở lại tới kêu phạt 180$.

Cửu Toản là người hút nhưng bữa đó kiệt tiền phải nhịn. Vậy mà có ve thuốc kia, y lấy làm oan, đương kêu van.

Phóng-viên

HỘI-ĐỒNG XÉT VIỆC ÂN XÁ VÀ ÂN GIẢM CHÁNH TRỊ PHẠM Ở TRUNG-KỲ

Tại Trung-kỳ, quan Khâm-sứ đã thiết lập 2 hội-đồng chuyên xét hồ sơ các chánh-trị-phạm nên ân giảm hay ân xá: Một hội đồng chuyên xét án tiết mà tòa Nam-án kết xử; lại một hội đồng chuyên xét án tiết mà tòa Tây-án kết xử. Xét xong, gởi lên quyền trên thẩm định.

Hội-đồng còn xét xem hồ sơ nào cần phải quan tổng-trưởng Thuộc-địa thẩm định thì gởi về bên Pháp.

Cả hai hội đồng đã làm việc.

Ông MARIUS MOUTET,
Hiện Tổng-trưởng bộ Thuộc-địa Pháp

VIỆC THẾ GIỚI

TRUNG-HOA

Bạch-sùng-Hy và Lý-tôn-Nhơn đối với Nhật

Hương-cảng, 1er-7. — Tình thế Lưỡng-Quảng vẫn không thay đổi. Nhưng quân lính không thấy hành động nữa. Tại Sầm châm và Đông châm ở nam bộ Hồ nam có quân tiên phong của Chánh phủ đóng. Các tướng Lý-tôn-Nhơn và Bạch-sùng-Hy gửi một bản điện văn đi toàn quốc nói rằng chỉ có một phương pháp bảo tồn lấy tổ quốc là tức khắc kháng Nhật. Lưỡng-Quảng động binh tức là theo mục đích ấy.

Viên lãnh sự Nhật ở Quảng châu theo lệnh Chính phủ Đông kinh đã gởi bức thư phản kháng thứ ba về phong trào bài Nhật ở Hoa nam và yêu cầu Trần-tế-Đường thay đổi thái độ đối Nhật. Hai bức thư trước, Chính phủ Quảng đông không trả lời.

Nhưng cứ thấy Trung hoa nhượng bộ

Bắc bình, 2-7. — Người Trung hoa phải nhượng bộ, đã rút quân ở Phòng thái về. Phòng thái là chỗ ngã ba rất quan trọng của đường xe lửa phía Bắc Trung hoa. 55 đại người nhật phản đối là vì thân lỉ trước có một vô quan Nhật bị quân Trung hoa bắt giam, và nhiều người buôn bán Nhật làm đơ, nên người Nhật cử 200 binh Nhật đó và bắt buộc quân Trung hoa phải rời tỉnh thành trong 24 tiếng đồng hồ.

Chính sách của Tưởng đối với phái Tây Nam

Bắc-bình, 2-7. — Tưởng-giới Thạch có gởi điện tín cho viên hiệu trưởng Đại-học-đường Bắc bình nói chắc rằng nếu phải khai chiến với phái Tây nam thì quân của Chính phủ sẽ đánh đuổi quân của Tây nam tới cương giới Quảng đông và Quảng tây chứ không tràn vào tỉnh.

Theo tin báo «Domei» thì tàu bay của Chính phủ Nam kinh đã đến địa phận Quảng tây thả bom đánh phá sư đoàn thứ năm nhưng không chịu tiến đánh Nam quân. Có 1 ít quân Chính phủ đã giáp chiến cùng quân Quảng đông ở Quảng tây.

PHÁP

Còn 164 800 người đình công

Paris, 3-7. — Theo bản thống kê chánh thức thì tổng công sở đình công trong nước Pháp hiện còn 164 300.

Trong hạt Metz, chủ và thợ đã điều đình êm với nhau, sáng hôm nay thợ công đã trở lại làm việc.

Vụ xung đột giữa nhơn công và chủ nhà hàng ở miền bờ Địa trung hải cũng đã giải quyết tạm từ bữa thứ tư và sáng mai thứ năm các nhà hàng sẽ mở cửa bán.

TẠI Q. L

A hoàng kêu nài gắt

Genève, 3-7. — Đại biểu của A hoàng là tiền vương Hailie, nguyên tổng tư lịnh A ở mặt trận phía Nam, mới đệ trình lên ông Tổng bí thư Q. L. hai bản thông điệp của A hoàng thảo luận ra và ngài nhứt quyết xin hội mở cuộc tranh biện rồi hỏi thăm về vụ đó.

Bản thông điệp thứ nhứt thỉnh cầu đại biểu của liệt cường đang nhóm tại Q. L. hãy tuyên bố rằng mình trung thành với hai khoản thứ 10 và 16 trong điều lệ Q. L. và xin đừng ai nhìn nhận cuộc chinh phục nước A.

Bản thông điệp thứ nhì thỉnh cầu liệt cường cho A hoàng vay 10 triệu đồng lin

(Xem qua trang 4 cột 1)

Chung quanh việc ân xá

Về cách đối đãi trong lao tù

Hiện nay cái tin ân xá, từ chính quốc đến thuộc địa, chính như xứ Đông dương ta, cũng đã gieo mối hy vọng vào trong não mỗi người, nhứt là người đương ở trong cảnh lao tù, và cha mẹ vợ con, anh em của họ, mối hy vọng ấy càng nồng nàn.

Ở tù mà được ân xá, cái ân ấy ai cũng trông mong, là lẽ cố nhiên. Nhân nhịp nầy tưởng nên nói đại lược về cách đối đãi trong lao tù như Lao Bảo, Banméthuột v. v... cùng các lao ở các tỉnh hạt Trung kỳ mà lâu nay phần đông đã than van và xin cải lương:

1) Sự ăn uống cho no đủ.

2) Vệ sanh: cho quần áo và tắm rửa được sạch sẽ.

3) Làm xâu có thì giờ.

4) Bớt xiềng cùm và đánh đập (tại Lao bảo thường bị xiềng quanh năm).

5) Khi đau ốm được nghỉ và cho đủ thuốc dùng.

Nhân nhịp nầy, mong chánh phủ đoái thương đến kẻ đền tội mà sửa đổi chế độ lao tù cho rộng rãi hơn. Mong thay!

X. Lai cảo

Sẽ đến ngày

«ĐỆ CỬU CHU NIÊN»
của TIẾNG-DÂN

Ngày 10 Août tới đây là ngày *đệ cửu chu niên* của báo Tiếng-dân.

Nhơn ngày kỷ niệm nầy, bản báo sẽ xuất bản một quyển sách nhỏ, nhan đề: «MÓN QUÀ CỦA CẬU BÉ 9 TUỔI», trong có nhiều bài có giá trị và hứng thú, sách nầy để tặng độc giả mua năm hiện đã trả tiền đủ, và có gởi bán các nhà đại lý, giá mỗi quyển 0$10, cước gởi thường 0$03, gởi bảo đảm 0$13. Các Ngài độc giả muốn sách khỏi thất lạc, thì gởi thêm cho 0$10 tem.

Ai muốn đăng quảng cáo vào quyển sách ấy, xin tính giá nhứt định như sau nầy: Cả trương 4$00, nửa trương 2$00, một góc tư trương 1$50. Khuôn khổ quyển sách 13×18.

TIẾNG-DÂN

CHUYỆN ĐỜI

Tán hảo với vai hề trong «tuồng hát

Người đời có tánh «tự hảo», bất kỳ cái gì của mình hay là công việc mình làm, đều cho là tốt là hay cả, mà không khi nào tự nhận là xấu là dở. Cái xấu với dở đó — nếu không phải thánh hiền — thường thường nhờ người ngoài chỉ bảo mà sau mới biết, hoặc sau khi đã hư hỏng rồi mới hay. Đợi đến hư hỏng mới hay thì có ăn năn cũng đã muộn rồi, nên nhờ người ngoài chỉ trích mà mình chửa đến, xấu và chuyện dở thì có lẽ hơn. Xưa nay Đông Tây các nhà hiền triết đều chú trọng sự đổi lỗi. Vì có lỗi mà đổi đi tức là người lành, nên đối với kẻ chỉ lỗi cho mình lẫy làm đều may mà nhận tới mới cay là vị thuốc chữa bệnh.

Trái lại ở xã hội ta lại lắm kẻ ghét nghe đều lỗi mình.

Một anh X vẫy lọ, ai cũng trông thấy nhưng làm lơ, có người bảo: «Kia một anh vẫy lọ», thế là người bảo kia bị anh X ghét.

Cậu B lin phà thầy, Nhà cậu ăn bậy cả nhà trúng thực, mà cậu cứ rước phà thầy tới cúng và dán bùa. Có người bảo: «Phải đi nhà thương sống thuốc mới». Thế là cậu tỏ ý không bằng lòng, vì người kia sao có ý chê bùa chú của cậu lin đó là vô hiệu.

Cái lỗi «nhận mình là phải» đó, ta thường thấy luôn. Song chuyện trên còn là việc cá nhân, về đời tư họ, chẻ nói làm gì. Đến cái đời công như việc chánh trị, văn học giáo dục, kinh tế, có quan hệ đến nhân quần xã hội, người đã vỗ ngực đương lấy công việc ấy, họ làm có chỗ vai lầm, có đều khuyết điểm, đi hại đến phần đại đa số, nào có phải việc riêng đâu. Vậy mà có ai chỉ trích chỗ sai lầm và khuyết điểm kia, là họ phùng mang trợn mắt ra cãi mà không khi nào chịu nhận. Không những không nhận, họ lại thiên phương bách kế hoặc mượn cớ nầy cớ khác để cãi dậy và cái lẽ cho ra việc làm của mình là hay là tốt.

Mà đã thói đâu, họ tự khen lấy không lấy làm đủ, lại còn thuê mướn, hoặc dùng thế lực và tiền bạc mà vận động cho kẻ khác khen dùm nữa. Cái đó tức là cái đều đã «tán hảo» trên.

«Tán hảo» cái lỗi thông hành ở nữ hội ta thường thấy luôn. Ừ, vì lòng «tự hảo» vì tước vị lợi lộc mà có cái lỗi muốn kẻ khác tán đó, tưởng không đáng trách. Đáng trách là kẻ tán mà kia, không biết vì với cái gì, hình dung đại khái, thì nó đóng như vai hề trong tuồng hát bội, vai hề thường hay lon xon đi theo cặp kép.

Ai đã từng xem hát tuồng, tất biết hề có nhiều vai, như là vai hề ra đứng một mình mà đến, hoặc hề với hề cùng đến với nhau, nhiều chuyện có hứng thú rất được công chúng hoan nghênh. Vì vậy nhứt là vai hề đằng đi theo cặp kép, hề cặp đi vai bước thì hề nhẩy theo vai bước, cặp hát một câu, hề cũng hát một câu; rồi tán nào: tài cặp giỏi, đo cặp tốt, tướng cặp đẹp v. v., vai tuồng cần hề không có việc gì khác hơn là lẩn nhẩy theo sau đùi cặp và tán cặp và vân lịnh cặp, trông nó lại lẻo làm sao! Vậy mà bọn trẻ con nhỏ tay rầm, bọn nhọc trong rạp hát cũng thăng xé thăng cầu và hiện hô đều lên!

Đấy cái lỗi «tán hảo» với vai hề là vậy đó.

Người ta nói «cuộc đời như tuồng hát» thật vậy. Trên sân khấu kia, lớp tuồng nầy hạ xuống, lớp tuồng khác dẫn lên, cũng có cũng trống, cũng hiệu hô, cũng khán giả, cũng vỗ tay, luôn do bác bầu sắp đặt dàn lớp cùng nắp tuồng đã soạn sẵn. Những vai mác nhẩy trên sân khấu, hoặc tướng, hoặc đào, hoặc phiên, vai nào có bản sắc vai ấy, dùng có vai kép mà có chú hề đi theo sau để tán đó, rồi là vô vị, cái vô vị đó, chẳng ta có thể thẳng ngay trong lúc đương diễn tuồng, không đợi đến khi hạ lớp.

Ai có xem những rạp đã tan kia, đã biết bao anh kép đã hưởng cái tán hảo đó!

Chuông-mai

ĐÓN XEM
Xổ số Đông-Pháp
Số báo 933 sau sẽ có phụ-trương nhỏ và có đăng số Đông Pháp xổ kỳ 11 Juillet. Độc-giả đón xem.

https://tieulun.hopto.org

QUÂN LỰC CỦA NƯỚC NGA KHÔNG KÉM GÌ NHẬT

Chánh phủ Nga hoàng bị đổ, chánh phủ Lao-nông Sô-Viết lên thay, hết sức luyện tập quân binh, cải lương đồ quân khí làm cho thành một đạo quân có đủ sức gìn giữ đất nước, chống lại với liệt cường.

Sau khi phá tan được quân các nước vây bọc khi chánh phủ lao nông mới thành lập, số binh mỗi năm có giảm bớt, gần đây ở đông thì Nhật-bản tung hoành, tây thì Đức gầm thét làm le muốn xẻo một vài miếng ngon, Nga bị oai hiếp cả hai mặt, nên quân lực lại khoách trương gất. Năm 1934 binh phí việc quốc phòng Nga đến 500 vạn đồng rúp (roubles) năm 1935, 812 vạn đồng, năm nay lên đến 1418 vạn đồng. Năm 1934 số binh lại ngũ thường độ 65 vạn đến 94 vạn người. Năm 1935, số đó lên đến 130 vạn người, năm 1936, lại vượt đến 150 vạn người.

Lực lượng không quân. — Hiện nay Nga có 5000 chiếc tàu bay rất tốt, trong số đó hơn 500 chiếc tập trung ở biên giới Viễn đông để phòng khi có việc. Lâu nay quân đội Nga chỉ có thứ xe thiết giáp nhỏ, mà cuộc chiến tranh tương lai tàu bay và xe thiết giáp hăm trận là hai món đồ rất quí, nên mấy năm nay họ hết sức chế tạo thứ xe thiết giáp lớn, máy móc theo kiểu tối tân rất chắc chắn. Ở mấy nơi Mạc-tư-khoa, Phải-phu-lý và Bá-liệp-nê, rất nhiều nhà máy chuyên chế tạo các thứ hơi ngạt, khí độc và đạn độc.

Quân binh, ngoài nghề cỡi tàu bay, liệng trái phá, bắn các thứ súng, lại còn có thứ nhảy tàu bay, gọi là đội lục quân trên không, đã có mấy ngàn người tốt nghiệp, bọn này mình mang đủ cả khí giới, trái phá, hơi độc, tàu bay đưa họ tới nơi trận địch hoặc một thành phố, ở trong tàu họ chống dù nhảy ra sa xuống, chẳng khác gì hoa, lá cây bị luồng gió to rơi xuống, rồi sung bắn, trái phá nổ, hơi độc phun ra, đồng thời lại có các đạo bộ quân, hải quân trợ lực, thế là địch quân khó lòng đương nổi.

Ở trên tầng mây xanh rớt xuống, nhờ có cái dù, lần lần đưa xuống, lại còn có thứ khí nhảy không trương dù, đến cách mặt đất mấy chục thước mới trương dù ra, liệng qua lại như con chim cắp mồi, bọn này tập luyện đã tới bực cao. Đội quân nhảy dù ấy năm trên đã diễn tập ở miền nam nước Nga, kết quả rất tốt. Trong đội quân ấy hiện nay có nhiều cô con gái tốt nghiệp rất xuất sắc.

Lại có thứ tàu bay rất lớn chở quân binh đủ khí giới đi rất mau chóng gần đây đã dùng chở xe thiết giáp, thứ tàu bay nầy người ta gọi là tuần dương hạm trên không.

Quân Nga phòng Nhật

Mãn châu mất, thế lực của đế quốc gia vàng làm cho Nga lo sợ, nên đạo quân viễn đông tăng thêm lên, hiện nay đạo quân ấy có 20 vạn người, đủ cả khí giới tối tân, nghiễm nhiên một đạo quân độc lập hẳn hòi. Ở miền Hắc long giang, ngoài đội quân kỉnh bị tuần phòng, tại cửa biển Hải-sâm-uy, còn có một đội mấy chục chiếc vừa tuần dương hạm vừa tiềm thủy đỉnh thật kiên cố. Đạo quân ở Viễn đông, lục quân do thống soái Bô-lưu-xích cai quản. Thống soái Thoát-lạc-Phu thống lãnh các đội hải quân, ông nầy là tay trọng yếu trong trường chánh trị Nga ở Viễn đông, nhứt cử nhứt động gì là liệt cường đều để mắt vào cả.

Bô-lưu-xích hồi chánh phủ Nga hoàng chỉ là một anh lính quèn, trở dao theo cách mệnh, lập được nhiều võ công rực rỡ, đánh phá tan mấy đạo quân Bạch Nga rất mạnh từ Ô-lạp-nhĩ đến biển Hắc hải, chích ông ta trong bồi quân cách mệnh Tàu ra đánh Bắc, đã chỉ vẽ cho quân Quốc dân Trung hoa nhiều mưu lược giỏi, về nước ít lâu được phong làm tổng tư lệnh đạo hồng quân ở viễn đông.

Thoát-lạc-Phu hồi Nga hoàng là một anh cai trong đội hải quân ở biển Ba-la theo lấu cách mệnh lập được rất nhiều chiến công, lúc đó hải quân Anh vây Liệt-ninh, Cách lác, ông ta chỉ huy mấy chiếc khu trục hạm phá tan được đạo hải quân Anh, ông ta tổ chức lại các đạo hải quân Nga ở biển Ba la và Hắc hải ngày nay rất hoàn toàn mạnh mẽ. Mãn châu mất, chánh phủ bên bờ ông ta sang làm thủy sư nguyên soái, coi các đạo thủy quân Nga ở Viễn đông. Một anh lính một anh cai mà làm đến bậc tư lệnh, thật thiên tài lắm có.

Nhật cơ lấu tới mà Nga cũng không lui, có ngày chọi nhau không sao tránh khỏi.

HẢI-NGOẠI-VĂN thuật

NHÀ THƯƠNG TƯ

NGUYỄN-TĂNG-CHUẨN

Y SĨ tốt nghiệp tại Đông - Pháp Cao Đẳng. Nhà ở trước mặt nhà « bảng Chợ-Cả »

QUINHON

Người bệnh hoặc đến khám bệnh xin lơn mua thuốc uống, hoặc bằng ngày đến chữa, hoặc nằm lại bệnh viện. Có phòng ngăn nắc sạch sẽ để cho sản phụ nằm nơi, để cho bệnh nhân nằm điều trị.

Giờ khám bệnh { sáng: 8h đến 11h30 / chiều: 3h đến 6h

Chúa nhựt, ngày lễ, nghỉ buổi chiều. Khi cần muốn mời đến nhà thăm bệnh thì giờ nào cũng được.

Cái lụy « dày dưa » vì « lập đông môn »

◆

Ai cũng biết luân lý phương đông trọng nhất là vua, cha và thầy (君, 父, 師). nên ngày xưa lớp Hán học, có cái tục là học trò lập đông môn cho thầy, nghĩa là học trò học với một ông thầy chung nhau góp tiền kẻ nhiều người ít, hoặc mua ruộng đất, hoặc giúp thầy khi già bệnh để tỏ ý đền ơn thầy. Tục lệ ấy trước kia thông hành; từ Hán-học gần sút thì tục lệ ấy cũng theo Hán học mà thành ra trơ tàn, không ai làm nữa.

Vậy mà ở huyện Đại lộc (Quảng nam), trên mấy tháng nay có xảy ra một vụ « lập đông môn » mà dây dưa kéo dài, hiện có nhiều người bị lụy. Câu chuyện như vầy :

Ngày 5 tháng 3 ta, nguyên chánh tổng Đại-an Nguyễn-hưng Long (làm chánh tổng đã 12 năm được thăng thưởng, mới xin thôi), Nguyễn-văn-Quả, Trương-Thăng, Nguyễn-Đa, Nguyễn-Thiều, Nguyễn-Bông, Nguyễn-Lực, Nguyễn Sương, Nguyễn-Quế, và Nguyễn-Sơn, là bạn đồng học với một ông thầy cũ ..bàn kỳ đồng môn kỳ đậu được 10 người, chưa xin bằng quan, chánh tổng Long có ký vào và nói mấy chữ « 雲起龍 花元 仍 俱出 頭之 日 » (nghĩa là bằng lăng kỳ bạc 5$00, nhưng đợi xin phép quan)

Việc mời phác họa, thì cũng trong tuần tháng 3 ấy, có tên Nguyễn - Nhật (làng Tịnh an-đông) có thì biếm với Nguyễn-Đa (người có ký đồng môn) về sự đánh bắp lại Điền thượng, bèn đem việc lập đông môn trên mặt báo với quan huyện Đại-lộc rằng bọn ấy lập hội kín. Thế là sự họa bùng ra !

Huyện xin phái tinh về hiệp đồng soát xét các nhà, không có giấy má gì, chỉ có 2 bản giấy đông môn.

Nghe bắt các người lớn khai, đến khai thực sự như trên, nhưng quan chưa nghe, hiện nhiều người bị tra tấn rất khổ.

Vụ lập đông môn nầy, chỉ qua người quê, theo thói quen xưa mà không biết luật mới, nên phạm vào tội « không xin phép trước » nghe đồn như một viên chánh tổng làm việc trên 12 năm được thưởng, là người quen hệ trong vụ lập đông môn ấy, mà có mấy chữ ký « đợi xin phép quan », thường không phải như bắt bí mật gì khác.

Hiện đương phong triều ấn xá nầy, quan trên nên chấm chước cho dân quê khỏi lụy nhiều.

X.

NUMEROS DES TICKETS GAGNANTS

de la

GRANDE POULE DE LA LOTERIE INDOCHINOISE

Tirée à Saigon, le 5 Juillet 1936

		Serie A	Serie B	Serie C
Cheval arrivée	1er	998	998	964
Cheval —	2e	672	807	672
Cheval —	3e	563	165	361
Cheval —	4e	002	238	084
Cheval —	5e	238	302	236
Cheval —	6e	266	337	302
Cheval —	7e	302	485	492
Cheval —	8e	456	499	581
Cheval —	9e	513	581	734
Cheval —	10e	813	622	770
Cheval —	11e	818	734	792

NOTA — Les resultats ci-dessus, parvenus à Huế ce 6 Juillet au matin, sont donnés sans garantie absolue pour les erreurs matérielles qui pourraient s'y être glissées.

Mr le Delegué des Finances à Saigon n'a pas encore fait connaître le nombre exact de billets de la Loterie Indochinoise dont chaque lot gagné se composera. Aussitôt que ces précisions seront parvenues en Annam, le public en sera informé, et des avis dans la presse ainsi que des affiches dans les bureaux administratifs l'aviseront des endroits où les lots pourront être remis à leurs bénéficiaires

Chuyện trên xe lửa

(Hay là tư cách của một bà lớn)

Tôi không biết bà lớn mà tôi gặp trên xe lửa hôm nọ, là bà gì và bao lớn? nhưng cứ theo lời xưng hô của người tôi bà hầu cận, thì bà ấy đích bà ấy là phu-nhân của một ông quan sồn sồn.

Hôm 10 Juin tôi đi chuyến tàu suốt từ Quinhơn về Quảng-ngãi. Ngồi bên tôi, một người đàn bà lối 35, 36 tuổi, mặc toàn đồ kim thời, trông rất hào nhoáng, đầu quấn tóc, mặt trét phấn, môi thoa son, lông mày kẻ thêm mực... và một người nữa, lớn tuổi hơn, da mặc tầm thường, mà đối với người đàn bà kia, tỏ bộ cung kính cái tiếng « bà lớn, bà lớn » nghe vang cả trong toa xe.

Xe vừa rầm rộ chạy, đâm rừng người đều rang rinh nhịp theo mấy chỗ lô xô lên xuống gập ghềnh.

Ngồi mỏi, tôi đứng dậy nhìn ra khung cửa lấy thuốc lá hút. Bỗng nhiên người đàn bà lớn tuổi kêu tôi nói :

— Nầy, thầy đi chỗ khác mà hút, hơi thuốc nồng lắm, bà lớn tôi chịu không nổi.

— Toa nầy không thấy yết cấm hút thuốc mà, tôi ngảnh mặt ra ngoài cứ hút. Thỉnh thoảng nhìn « bà lớn » thấy bà đưa đôi mắt lườm tôi, tỏ bộ mặt nghiêm trang, nhưng rồi lơ.

Đến ga Bồng-sơn, tôi nghe bung đồ — vì khi vội lên xe chưa kịp dọn — mở gói lấy hai chiếc đùi gà chiên và ổ bánh ra để ăn.

Nhưng khi tôi vừa đưa miếng thịt gà vào miệng, thì tiếng bà lớn cũng đưa ngay vào tai tôi :

Chú nhà quê (giọng Huế) hãy đem đi chỗ khác mà ăn, sao lại phanh đồ bên người ta ?

Thấy nói khoác quá, nhưng cố nén lại, nói : mời bà lớn lên toa hạng trên ngồi.

— Anh có phép đuổi tôi sao ?

Bà lớn thả giọng quan.

— Bẩm, xe hỏa riêng chi của tôi mà tôi dám đuổi ai. Đến đó câu chuyện bỏ lơ.

Nhân chuyện nầy tôi nhớ lại năm ngoái có một bà lớn nào ở tỉnh nọ, đánh một cậu học trò, mà cậu nầy chỉ có cái lỗi là đến thăm con bà mà lại gọi cậu ấm « bà lớn anh ».

Ở đời nầy những người đàn bà có phúc lấy chồng quan, họ tưởng là cũng có quyền thế như chồng, nên nhiều khi lên mặt ghê lắm — Ở đâu lưỡi họ bao giờ cũng thường có những câu : đáng gông, bỏ tù v. v.

Nữ quyền ở xứ người phát đạt về mặt chức-nghiệp, chánh-trị, văn-học, còn nữ-quyền ở xứ ta lại phát đạt về cách « lên mặt bà lớn ».

Đó cũng đủ chứng cho thuyết « Đông-Dương thổ-sản quan ».

Vì đàn bà mà cũng chửa cái nào « quan ».

V. T. lai cảo

Già hoặc trẻ

Muốn khỏi đau răng thì kíp dùng thuốc *Cô-xỉ-tán* của *Hải-ngọc-đường* (mỗi bao giá 0$17) để xát răng. Xem trương 3 số báo vừa qua và số báo tới.

Một tòa nhà giấy sáu trăm (600$)

Dương-Vĩnh-Dụ (khách trú) là một nhà cự phú ở Vinh, ai cũng biết tiếng. Nhà cự phú ấy chết đã ba năm. Tại ngôi mộ xây nhà dựng cửa không khác gì một tòa lầu đài to. Vợ Vĩnh-Dụ là một người Nam ta, từ khi chồng chết đến nay khi thì đốt bồi, khi thì lệ nầy lệ nọ, bà ta tốn vào ngôi mộ đã có bạc vạn. Năm nay là lần bồi cuối cùng, bà ta thuê thợ mã làm tòa nhà bồi hàng tháng. Tòa nhà nầy đủ hết cả đồ lễ trong nhà (làm y như tòa nhà chồng ở khi sống ở đường Sarraut Vinh), từ hương án, bàn độc cho đến thùng cầu tiêu, không sót một vật gì. Nghe làm tòa nhà giấy nầy tốn đến có 600$. Ghê chưa !

Sau mấy ngày đêm cúng lễ, cái nhà bồi ấy đã đốt hồi một giờ chiều hôm 29 Juin. Khi đốt, phải đổ hết một thùng dầu xăng và có năm sáu người mang ống bơm tưới nước để phòng ngọn lửa bắt sang nhà khác. Ngôi mộ ấy ở xa thành phố (cách Vinh 3 km), nên khi đốt được vô sự.

Đương lúc cháy, người đi qua thấy ngọn lửa tưởng có vụ hỏa tai lớn. Ở thành phố và nhà quê đến xem bồi nầy đông như kiến cỏ.

Người Tàu nhờ ở bên ta mà tiêu tan được không biết bao nhiêu giấy vàng bạc còn ở nước họ hiện đã bỏ đi và có lệnh cấm riết !

Phóng viên

Trường Trung-học tại Huế

Quan Toàn-quyền đã ký nghị-định ngày 30 Juin đổi tên trường Quốc-học ra trường Trung - học Khải - định.

Niên khóa 1936-37 sắp tới sẽ có ban Trung-học Pháp-Việt học như trường Trung-học Bảo-hộ ở Hanoi vậy.

MỘT HỘP THIỆT THUỐC HƯỜN VALDA

dùng trong ly, ngâm phải lắc

thì đủ ngăn ngừa

Khỏi đau đóc giọng, Khỏi đau phổi và đủ trừ các bịnh

NHƯNG LÀ

Sổ mũi, nghẹt mũi, phong hàng, ngoại cảm, hoặc dâm nhiệt nổi xâm, vân, vân

MÀ NHỨT LÀ PHẢI ĐÒI CHO ĐƯỢC

THIỆT THUỐC HƯỜN

- VALDA -

nắn đựng trong hộp mà thôi, trên nắp hộp nhớ phải có chữ hiệu

- VALDA -

mới thiệt phải

« Sông Hương »

Tuần báo « Sông Hương » của ông Phan-Khôi đến ngày 1er Aout đây sẽ ra số đầu.

« Sông Hương » là tuần báo chuyên về văn học và khoa học, ra ngày thứ bảy, giá bán mỗi số 0$05, một năm 2$10, nửa năm 1$20.

Bản báo có lời giới thiệu cùng độc giả.

T. D.

THƠ-TÍN

Cùng ô. Dương Linh Quảng ngãi

Ông hỏi chữ « Thiếp đaysên » 妾底.. chữ ấy trong sách Hán thơ truyện Mã viên. Lúc Viện sang đánh với bà Trưng vương ta, ở hồ Lãng bạc (tức Tây hồ ngày nay), trên mũ dưới nước, khí độc bốc lên, trông thấy đều bay xiêu xiêu sa xuống nước v. v. (爲底 居居 隱水中).

Tiếng dân

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG - PHÁP

Kỳ phát hành thứ nhất

XỔ NGÀY 11 THÁNG BẢY TÂY NĂM 1936

800.000 vé, mỗi vé giá một đồng (1$)

60 phần trăm chia cho các số trúng theo bản kê sau nầy :

1 số trúng được		100 000$
1	—	40 000
1	—	20.000
5	—	2.000
10	—	1.000
50	—	400
500	—	20
500	—	40
5.000	—	20

Các công sở mà thường công chúng năng vãng lai như sở Kho Bạc, Thương Chánh, Giây Thép, vân vân... và các viên chức, bào lý, nhà thương mà công ít nhiều người khác đều có bán vé số. Muốn biết tên những người nào có bán, thì đến mấy nơi thường có giấy yết thị mà xem.

MÊN CHÚ !

Hạn thời bán vé, khắp trong xứ Trung kỳ, thì nơi trước, chậm sau, nhưng chiều ngày mồng 9 tháng 7 tây năm 1936 là tức chỉ ; duy chỉ ở Kinh đô và các tỉnh lỵ, thì các sở Kho Bạc còn bán cho đến 4 giờ chiều ngày mồng 1 tháng 7 tây, nhất định không sửa đổi.

CÁC MÓN THUỐC ĐẠI-BỔ VÕ-VĂN-VÂN ĐÃ NỔI TIẾNG HAY

THUỐC BỔ CON NÍT. — Nguyên bệnh con nít bởi nơi tỳ-vị yếu. Tỳ-vị yếu, ăn không tiêu, cam-tích, thực-tích, bụng lớn nổi gân xanh, nước da vàng, đổ mồ-hôi đầu, bụng và trán hầm hầm hoài, còn da bọc xương, ít ăn ít ngủ, uống thuốc NHI-KHOA BÁ-BỔ HOÀN mỗi hộp 0$50, uống đặng 10 ngày, thì kiện tỳ mạnh vị và giải hết các chứng bệnh.

THUỐC BỔ ĐÀN ÔNG. — Người trai trẻ thường hay bị đau thận, mộng-tinh, di-tinh và hoạt-tinh xin xem rõ ở trang 2 báo Trăng An số nào cũng có nói rõ về bệnh lý và cách điều trị bằng thuốc TÂM-TINH HẢI-CẦU-BỔ-THẬN và CỐ-TINH NHUẬN-TRƯỜNG. Còn như người lao tâm lao lực, muốn uống thuốc bổ cho mạnh khỏe, bổ tim, bổ thận, bổ óc, thân thể đặng mập mạp, nên uống SÂM-NHUNG DƯỠNG-TÂM BỔ-THẬN, mỗi hộp 5 hoàn 1$00. Các bệnh đều hết, gương mặt trở nên tươi tốt.

THUỐC BỔ ĐÀN BÀ. — Đàn bà lấy kinh-huyết làm cốt. Kinh-huyết không đều sinh ra nhiều chứng không kể xiết. Vậy các bà các cô nếu nghe trong mình không đặng khỏe, có bệnh nầy cũng biến sanh ra bệnh khác nên uống thuốc SONG-LIỆU ĐIỀU-KINH BẠCH-ĐÁI HOÀN, mỗi hộp 5 hoàn 0$80. Thuốc nầy bổ huyết điều kinh và trừ huyết trắng. Huyết đặng sung túc, kinh kỳ đều thì thân thể trở nên tráng cường, con người đặng khỏe mạnh.

THUỐC BỔ ÔNG BÀ GIÀ. — Người già yếu tuổi cao, tác lớn, khí huyết suy kém, tỳ-vị hư nhược, ít ăn, trong mình nhọc mệt, tay chưn nhức mỏi, hãy uống thuốc DIÊN-LINH ÍCH-THỌ-HOÀN, hộp lớn 5 hoàn 1$50. Hộp nhỏ 2 hoàn 0$60 thì các bệnh đều hết, sức lực đặng thêm, sống lâu thêm tuổi. Thuốc nầy là thuốc đại-bổ giá trị hơn các thứ thuốc bổ khác.

Các chi cuộc nhà thuốc **VÕ-VĂN-VÂN** Thủ-dầu-một — Nam-Kỳ

SAIGON	QUINHƠN	HUẾ	HANOI	TOURANE	HAIPHONG
229, Rue d'Espagne	Avenue Gia-Long	57, Rue Paul Bert	86, Rue du Coton	Avenue du Musée	103, Bd Bonnal

VIN TRITONIC
MIXTURE TRITONIC
PILULES TRITONIC

Ba thứ thuốc bổ rất quí dùng để trị bệnh thiếu huyết, mệt nhọc, ăn không tiêu, đau cúm, đau sốt rét mới khỏi, đàn bà ở-cử dậy, vân vân....

Ai thích dùng rượu thì dùng VIN TRITONIC 1 lít 2$80
thích dùng nước thì dùng MIXTURE TRITONIC 1 chai 0$80
thích dùng hoàn thì dùng PILULES TRITONIC 1 chai 0$80

PHARMACIE **PHẠM-DOÃN-ĐIỂM** TOURANE

https://tieulun.hopto.org

Việc trong nước

Một vụ ly hôn 2 năm chưa xử xong

Cảm tưởng của tôi đối với bài «phương pháp xử án ly hôn rất mới»

Vừa rồi đọc báo Tiếng Dân số 926 ngày 28 Juin 1936, thấy có bài «Một phương pháp xử án ly hôn rất mới của chế tỉnh Sơn-đông nước Tàu là Hàn phạc Cừ», mà tôi nảy ra một mối cảm tưởng và hy vọng, vì nhận rằng nếu xử án như cách đó, thì cứu vớt được bao nhiêu cái án ly dị rất đáng phân nàn thương tiếc, mà tôi đây là một người lâm vào cảnh ấy:

Nguyên tôi có người vợ tên là H. T. T. cưới từ năm 1932, có được 2 đứa con, đến 1934 giữa một cảnh gia đình đầm ấm vui vẻ, mà vì một sự giận hờn của con mà ba mẹ vợ tôi lại can thiệp vào, đem vợ tôi về nhà bà, bỏ lại cho tôi đứa con đương bú 6 tháng, và buộc vợ tôi xin ly dị tôi.

Mong trước cảnh lương duyên long lẫy và tôi biết vợ phân nàn, cho cái thái độ quá cay nghiệt của bà mẹ vợ tôi, tôi biết sức buồn đường tôi phân và giữ cái gia đình chuyên [illegible] phản kháng trước mặt nhà pháp luật xin đứng tuyên bố cái án ly dị ấy, vì tôi có lý và rất trái với tâm lý của đôi vợ chồng của tôi. Chính vợ tôi cũng nói thực là vì theo lời xúi mượn sở khác để xin ly dị, là vạn bất đắc dĩ!

Nhà pháp luật theo lời của vợ tôi đã toan làm án ly dị, song tôi không thuận, vì tôi chẳng muốn ly dị ra, một đôi vợ chồng tôi rất còn thương yêu nhau, và làm cho lứa cam vô tội đã vì 1 cớ riêng mà xa mặt.

Hiện vụ ấy đến ngày nay vẫn còn đương do dưng! Nếu mà theo phương pháp Hàn phạc Cừ xử trên thì chẳng tôi đã khỏi phải ân hận, than thở từ 2 năm trời, mà nay chưa được xử đoán!

Chuyện nầy vẫn của cá nhân, song phần đông thanh niên nam nữ ngày, gặp án ly hôn vì 1 cớ nhỏ nhặt tôi tưởng cũng không phải là chuyện hiếm.

Ng. x. D. lại sảo

MODE 1937

Chapeaux marque «DÉ-TÉ»

Triple liège «Dé-té» prix	1$40
Double liège «1er choix» prix	1$00
Demi liège prix	0$50

Cái ngài mua mà sẽ có gạo lắng riêng Bán lại biến

Bazar Đồng-Thịnh

N° 9 & 11, Rue Gia-long :- HUE

TỔNG ĐẠI LÝ

Các thứ đờn Tây, đờn Ta

Mandoline, Violon, Guitare, Nhị, Nguyệt, Tàu v. v...

Brillantine «Lion» rất tốt.

Bột gạo tân thơm, quí bà có trẻ em nên mua cho các em ăn rất mau lớn. Giá mỗi gói 0$10

Còn nhiều thứ hàng tạp hóa kim thời giá bán rất hạ. Kính mời quí khách chiếu cố hàng hiệu rất hoàn nghênh

ĐỒNG-THỊNH

Cuộc triển lãm tại hội Mỹ-hòa HUẾ — Hội Mỹ-hòa đương tổ chức một cuộc triển lãm, tại nhà hội quán số 7 đường Đông-ba, chưng bày bức vẽ sơn dầu vào lụa, vải, và vẽ bút chì, than, các màu của hai nhà họa sĩ Phạm-hữu-Khánh và Trần-văn-Hỗ, tốt nghiệp trường Cao đẳng mỹ thuật Đông-dương.

Cuộc triển lãm ấy sẽ bắt đầu từ ngày 2 đến 10 Août 1936.

P. V.

Vì lòng nhân mà bỏ mạng! THỪA-THIÊN — Tôn Dục thuê cái vườn của ông Cả Soan tại làng Minh-hương, huyện Hương-trà, mà ở vườn ấy có 2 cây nhãn năm nay nhiều trái. Khi 1 giờ rưỡi chiều ngày 4 Juillet, Dục leo lên cây nhãn lấy nhãn, vô ý sẩy tay té xuống bể đầu, nằm bất tỉnh. Gần 1 giờ sau người ta mới trông thấy, liền chở Dục lên bệnh viện Huế để điều trị. Vì thương nặng quá, đến 2 giờ sáng 5-7-36 Dục tử trần.

Tội nghiệp cho Dục còn 3 đứa con dại chỉ trông cậy vào Dục chạy bữa hôm mai. Nay nhờ ai!

Kinh Đức

Vụ kiện xử lôi thôi

NGHỆ-AN. — Độ trước Tiếng dân đã đăng vụ kiện ở xã Trung-tiết phủ Tương-dương. Bên nguyên là dân đồng xã mà bên bị là cựu Chánh-tổng Nguyễn-chánh-Dụ can vào việc chiếm đoạt ruộng công ở xứ Đồng-voi và Đập-trung, lại can án dâm Trần-văn-Hiền, 3 người đồng làng nữa.

Vụ kiện bắt đầu từ tháng sáu năm ngoái.

Về việc ruộng thì ngày 29 tháng 3 nhuận vừa rồi, dân đã kéo nhau kêu tòa, quan đã xử cho dân tất cả 11 thửa (tức là cả xã Trung-tiết) ra gặt lấy một nửa, nhưng vì lúa chưa chín đều, dân chưa gặt. Cách mấy bữa sau lại thấy cả lính thu giấy sức kia lại.

Ngày mồng 4 tháng 4, quan phủ đòi dân lại bắt ký vào cái giấy của Chánh Dụ làm đại ý nói: 3 mẫu mấy ruộng ở xứ Đập-trung nầy gặt xong sẽ giả lại cho xã. (Một bên Chánh-Dụ ký, còn một bên quan bắt dân ký ưng thuận).

Dân không chịu ký, quan bắt Trần-văn-Tịnh 11 người đứng đầu bọn dân giam mấy ngày đến khi quan sở can thiệp mới chịu tha.

Còn việc Trần-Hiền bị hành thích (không chết) ở nhà Chánh-Dụ thì quan xử Chánh Dụ cái án 6 Tri hào 6 tháng tù, cho Dục ngân 60$; còn thủ phạm là ai, thì không thấy nói đến. Cách xử kiện có hơi lạ nhỉ!

Phóng viên

Một vụ án mạng vì cớ vợ lớn vợ bé

Đồ Ky, quán làng Lạc-thiện tổng Quan-hồ, huyện Yên-thành, làm nghề cắt thuốc bắc chữa bệnh.

Hôm 23 Juin vừa rồi Đồ Ky đang nghỉ trên giường, người vợ mọn ở ngoài tới, thấy chồng nằm cùng gì 1 lại bên cạnh giường, vợ cả ở nhà dưới lên thấy vợ mọn ngồi bên chồng, mắng quở là «vô phép», rồi bảo con lấy một cái roi đánh. Vừa xong đôi bên đang xô đẩy đánh đập, Đồ Ky làm ngược giết vì [illegible] cái [illegible] tay để đầu giường vợ lấy chạy lại đánh cho mấy người mấy thước tay. [illegible] mọn đã có thai bị đánh [illegible], thai trụ ngã ngất. Đồ-Ky biết thế nguy liền cắt một chiếc thuốc trụy thai [illegible] người vợ mọn tích đàn.

Qua hôm 25, chẳng biết [illegible] gì người vợ mọn lại kêu đau [illegible] chết. Người nhà Đồ-Ky chạy qua [illegible] thân nhân vợ mọn ở làng Lạc-thiện anh em đều đến, xét thấy trong mình vợ mọn có nhiều thương tích khắp nơi, không cho chôn lấy đi báo quan Huyện Yên-thành; quan bắt bọn thân nhân làm giấy khám, rồi bảo tính xin quan nhà thương [illegible] khám nghiệm.

Chiều hôm 28 quan nhà thương và quan huyện đáp ô-tô tới nhà Đồ-Ky. Trong lúc khám nghiệm, quan nhà thương mổ bụng người vợ mọn, xem ở tử cung và hai bên hông, nói ở đây vì thai yếu sinh bệnh; chưng sau xem sau vai có bị đấu bầm tím, liền mổ ra thì đông lại bà cục máu, quan bảo là chết vì mấy đấu nầy.

Khám xong, cho thân nhân rả đôi bên nhận táng, quan nhà thương lên xe về. Quan huyện hiện còn mở cuộc xét xử.

L. T.

Tiền đò xe đẹp nặng quá!

Ở bến đò Hiền (Phú-Quý) có bảng yết sẵn giá người đi không 4 đồng tiền, có gánh 8 đồng tiền, cả người và xe đẹp 0$04 đó là nước thường, khi gặp nước sóc hoặc nước lụt thì tính gấp bội.

Theo giá đó thì tiền đò xe đẹp thì nặng quá!

Người có xe đẹp

Kẻ gian đã bị bắt

QUẢNG-TRỊ. — Ở hạt Cam-lộ mấy tên nhân dân thường than phiền về sự trộm. Vừa rồi thấy Đội lệ Nguyễn-Luận đoàn tổng Nguyễn Tạo và lý trưởng An-hòa đi tuần ở làng An-hòa có bắt được tên Hoàng hữu-Hồ tức Quế (người ở bến Đuối chợ Phiên Cam lộ) đang chuyển đồ trộm đi nơi khác. Hỏi thì nó nói ở nhà Lê-Tấn ra. Vào nhà Lê-Tấn thì thấy có một người nữa (quê ở Thạch-hãn, Hải-lăng, không rõ tên). Ba người ấy đều bị bắt. Cho người mất trộm tới nhìn thấy có một đồ.

Tấn Hồ và người ở Thạch-hãn còn bị giam ở huyện, chờ mở cuộc điều tra. Mong nhà chức trách xét tra trừ cái nạn trộm ấy cho dân nhờ.

Lương dân

Nạn cờ bạc

Ở chợ phiên Cam lộ có một bọn cờ đen phiên thì bày cuộc đánh bài ra, nhất lọc, xóc đĩa, bắt ông Tiên để lừa gạt người ta. Đã vậy mà còn sinh ra đánh lộn và cãi nhau ầm ầm, làm thiệt hại cho người mua bán, kẻ gian lại lợi dụng việc lu đã đó mà ăn cắp, nhiều người quê bị móc túi.

Thế mà lý hương không để ý tới, nên chuyện không chạt không sẽ gì cả. Quan trên nên trừ cái vệ ấy đi.

Lương dân

Vụ trộm

QUẢNG NAM. — Ở Quế-sơn, làng Trung lộc đông lớn, tổng Trung lộc thường hay bị mất trộm có đăng Tiếng dân số 920 ra ngày 9 Juin, độ một tháng nay, đã bắt bọn cướp ăn và đã đăng giam lại huyện định tìm ăn mối tên 6 tháng ta. Quan huyện có phái người về soát nhà tên Lê Hương ở Trung phước bắt được 2 cái đồng hồ và quần áo. Trong 2 cái đồng hồ, có một cái của Phan Đều ở làng Trung lộc đây bị mất, có bằng với chánh tổng đoàn Nguyễn đình Cung. Khi giải Lê Hương về nha giam không rõ vì sao mà nó trốn mất. Theo lời miền đồ thì nhà tên Hương là ở bợm và ở sở bao lẻ nào nhà pháp luật lại dung thứ sao?

Rỏ chuyện

Bệnh đậu trời và thổ tả lan ra

Bệnh đậu trời, trước phát ở miền Phú thăng, nay đã theo đường lên Việt an mà tới Phước sơn. Ở đây hiện nhiều người mắc bệnh trầm trọng, bọn mọi cứ không cho người mình vào sự mang bệnh xấu truyền sang chúng nó. Việc buôn mọi bị đình trệ lại.

Theo con đường ấy, thỉnh thoảng cũng có một đôi người mắc bệnh thổ tả nữa. Ở Quế sơn, về mặt Bàn thạch, Gia cát rải rác cũng có hai thứ bệnh ấy.

Mong nhà nước phái người đi tiêm thuốc phòng ngừa cho dân nhờ.

T. T.

Bắt trộm quả tang

QUẢNG NGÃI. — Nguyễn Trân, lý trưởng làng Phước bậu, ngụ làng Kiêm thành, tổng Hành trung, Luyện Nghĩa hành tối mùng 10 sáng ngày 11 tháng 6 ta, (28 29 6 36) có bị kẻ trộm vào nhà lấy quần áo, mền nhi và đồ đạc, ước số hạ 30$. Gần sáng lý Trân mới hay, cho người đi tìm nơi, theo dấu đến nhà tên Mai ở làng Tân bình (đồng lồng) nghi có đồ đồ trong nhà, lý Trân bảo người trông nom, lập tức tới báo với thầy chánh tổng đoàn là chánh tổng Trần Khiết, lại có linh nhà là Hồ và ông bang là sự Nguyễn văn Trinh cùng lý hương sở tại đến khám. Khi khám nhà được quả đạo tang của lý Trân, 1 cái áo lương, 1 cái áo nhiễu, 2 cái nồi thau, 2 bộ đồ trắng, 1 cái thông tung tiền (không có tiền), 1 rổ bàng và giấy kinh y, ngũ sắc..., lại tìm trong đống tro có cái bông mai. Ngoài ra, ông bang trinh nhìn được một cái đèn gương, và một cái áo lụa đen.

Theo lời tên Mai thì đồ và đồ là của chánh Tòa ở làng Kiêm thành.

Hồi 1 giờ tên Mai thu nhận là trộm nó có khai cho mấy tên trộm cùng ăn đồng đi với nó là tên Khai, tên Hớt, trùm tám Gỗ, tên Phân. Tổng làng lấy cung, lập biên bản, giao cho sở tại nhận giải. Có một đêm đáng ngờ là ngày 12 (30-6-36) lý trưởng Tân bình giải lên nha, thì cái áo lụa đen của chánh tòa biến đâu mất, mà hóa ra một cái áo vải đầm đã rách!

Lý hương [illegible] làm thế, lại nhà.

L. b. Kh

Lời quan hứa

Chiều ngày 22-6-36, có quan tư thầy [illegible]

THUỐC OKASA

NGƯỜI GIÀ HÓA TRẺ

Có nhiều người vì bộ hạch yếu đuối thành ra lầm khi bị liệt dương, trong mình thấy suy nhược luôn bà, da thịt mềm mỏng có tàn. Nhưng người đó, dù ông hay dàn bà, có thể chỉ trong vài tuần lễ lại khỏe mạnh như trước, lại trẻ ra nữa. Muốn vậy thì thế nào chúng phải dùng thuốc có chất hormone thật tốt, chế rất kỹ lưỡng theo các cách [illegible] vừa vệ sinh vừa cẩn thận. Thuốc có hormone, hiệu OKASA, phe thuốc khéo, chế theo cách riêng của ông dược y LAHUSEN tìm ra, bao giờ cách chế cách phe cũng coi sóc rất cẩn thận, thật không thuốc hormone nào bằng, vì vậy các ông thầy thuốc hay khuyên uống thuốc này lắm. (OKASA đã chưa khỏi nhiều người mê các thuốc khác không chưa nổi). Muốn được gửi biếu sách in có vẽ ảnh nói về thân thể và các thứ bệnh, xin gởi thơ hỏi tại "Laboratoires OKASA, 9, Faubourg Saint-Honoré, PARIS, Sect. 19 OKASA [illegible] cho dân [illegible] cho đàn bà, bán tại tất cả các hiệu bào chế,

Ở Huế: [illegible] Pharmacie Centrale de l'Indochine.

Tourane: Grande Pharmacie Centrale NGUYỄN TẠO, Rue Jules Ferry.

Quý Ông Quý Bà Mắc Bệnh

[illegible] Đại-Bảo-Đường 22 rue des Médicaments à Hanoi [illegible] Đường [illegible] Phong-thấp, Trăng-nhọc, Đau phổi, Đau cuống họng, Đau ngực, Ho kinh-niên, Ho lao, Thổ huyết, Hen, Niễu, Lậu kinh-niên, Tim la, Di mộng tinh, Động kinh, Kinh phong, Tê bại, Đau [illegible] kinh niên, Đau dạ dày, Đau bụng kinh niên, Phong tích, Đau tai, Sâu răng, Sỏi, rất ngỏ nước, Phe bàng, Đau bì, Ho sỏi, Gầy còm, Kinh không đều, Mộng [illegible], cam đoan quý ít từ Bắc chí Nam, không đâu có thuốc hay bằng, nên đã có nhiều người mắc bệnh khó khăn 5, 10 năm, dùng thuốc Tây thuốc Bắc mà vẫn hiện mạn đang thuốc của Đại-Bảo-Đường, đều được mau khỏi dứt căn, theo khám ngày rất nhiều. Vậy các người muốn hỏi chi, xin xin gửi thơ về, Đại-Bảo-Đường sẽ trả lời rõ rõ minh bệnh ngay.

Nay cần bạn:

ĐẠI-BẢO-ĐƯỜNG 22 Médicaments HANOI

Dành gia tài lúc đưa cha tống táng

7 người chết, 17 người bị thương

Hễ nói cách xâu xé miếng ăn vật vạnh giữa anh em, ai nấy đều đổ dồn tội xấu ấy về phần đông người Nam, là vì sự giáo hóa chưa hoàn toàn, ít người được hưởng, tất nhiên cái ác chưa lấy được hết.

Nhưng chính ở nước văn minh cũng có chuyện dành ăn vật vạnh xảy ra chuyện ghê gớm hơn gấp mấy!

Viên Lão-nghị-viên Nur Iazari ở kinh thành xứ Mésopotamie vừa rồi thất lộc tại bệnh thự, hưởng thọ 80 tuổi. Lúc quan tài đưa ra tới cửa, thì 22 người con trai và 25 người con gái của ông (ông nầy có nhiều vợ) nổi lên dành gia tài xấu xé nhau gắt. Tấn kịch càng hung, phe nào bênh phe nấy. Kết quả 7 người chết và 17 người bị thương; trong số đó có 3 người con gái của ông Lão-nghị-viên (Sénateur) ấy. Thế là mấy ả nầy chôn cùng cha một lượt! Ghê cho cách dành ăn!

—Y—

thuốc đi với quan Một xếp leo đến khám bệnh ở phòng chánh trị phạm, khám xong, anh em nhà phạt có tin mở thêm ở phòng ấy 2 cái cửa che có không kí đỡ hơ hấp. Ngài hứa sẽ tự cho mở thêm.

(Xem qua trang 4 cột 3)

BÁ TƯỚC MÔNG-THẾ-TÔN

(LE COMTE DE MONTE-CRISTO)

PHÁP-QUỐC LỊCH-SỬ TIỂU-THUYẾT

Tác-giả: Alexandre Dumas — 58 — Dịch-giả: Nam-Sơn

— Đăng-Thế!... Tôi biết lắm; tội nghiệp, Đăng-Thế là bạn thân của tôi mà!

Trong khi trả lời câu hỏi của viên cố đạo, mắt Kha-đông-Thuộc đỏ bừng, con viên cố đạo thì trương hai mắt nhìn trân người đối diện.

— Tưởng như tên chàng cũng là Ét-Mông?

— Tên nó là Ét-Mông chớ còn gì nữa, và thưa ngài, ngài có biết chàng không? chàng bây giờ ra sao? còn sống hay chết rồi? được tự do hay còn ở tù?...

— Chàng đã chết trong ngục rồi.

— Kha-đông-Thuộc mặt dương đỏ bừng bỗng biến sắc tái ngắt. Anh ta xây mặt phía khác. Viên cố đạo nhìn theo thấy anh ta lấy khăn tay mà chấm nước mắt.

Kha-đông-Thuộc xây lại và nói:

— Tội nghiệp! Thưa ngài, đấy lại là một cái chứng cho lời tôi nói, đức Chúa trời chỉ ưu đãi người ác, người dữ thôi.

— Tưởng như ông thương người tù chết kia lắm phải không?

— Thưa phải, tôi yêu chàng lắm. Trước kia, có lúc tôi thấy chàng sung sướng mà ganh ghét, nhưng, tôi nói thiệt, bây giờ tôi tự trách tôi và phàn nàn cho số phận chàng.

Hai người lặm thinh một hồi. Trong lúc ấy hai mắt viên cố-đạo vẫn cứ trông trọc nhìn bộ mặt không chừng của người chủ quán.

Kha-đông-Thuộc tiếp luôn:

— Ngài cũng có biết Đăng-Thế sao?

— Tôi được gọi đến gần giường chết của chàng mà rửa tội cho chàng.

Kha-đông-Thuộc lại hỏi giọng như muốn khóc:

— Thưa ngài, chàng chết vì bệnh gì?

— Chết khi 30 tuổi và chết trong lao tù, thì cố nhiên là chết vì lao tù chớ còn gì nữa.

Kha-đông-Thuộc lại lau mồ hôi nhỏ trên trán. Viên cố đạo tiếp luôn.

— Có một đều là là khi Đăng-Thế gần chết, có thề với tôi rằng chưa biết vì lẽ gì mà chàng phải ở tù.

Kha-đông-Thuộc vụt miệng trả lời ngay:

— Phải, phải, chàng lắm sao mà biết điều ấy được; phải, phải, nó nói thiệt đấy.

Vì thế nên chàng cậy tôi tìm cho biết, và nếu danh dự chàng có bị chút lem lọ gì thì tẩy giùm cho chàng.

Vừa nhìn trân tuồng mặt của Kha-đông-Thuộc, tuồng mặt có hơi sầm, vừa tiếp:

— Một người Anh rất giàu cũng bị tù như Đăng-Thế, có đều được cha trước. Đăng đền ơn Đăng-Thế đã tận tâm săn sóc người trong lúc bệnh hoạn, khi ra về, người có để lại cho chàng thiếu niên ta một viên ngọc thiệt có giá trị. Đăng-Thế có thể dùng viên ngọc ấy mà mua lòng bọn lính giữ ngục, nhưng chàng khôn lắm, chàng biết bọn lính ấy không mấy khi không phản, nên giữ lại, chờ ngày được tự do; được tự do rồi, thì chỉ bán một viên ngọc đó cũng đủ làm nhà đại phú.

Kha-đông-Thuộc hỏi bộ sốt sắn quá:

— Ngài nói... ngài nói một viên ngọc rất có giá trị..?

Viên cố-đạo trả lời cách rất tự nhiên:

— Thì như ông dư biết, cái gì cũng tương đối cả; tôi nói có giá trị, là có giá-trị đối với Đăng-Thế thôi; viên ngọc ấy trị giá cũng chừng năm chục nghìn phật-lăng.

Kha-đông-Thuộc nhích mình một cái:

— Năm chục nghìn phật-lăng, thế thì viên ngọc ấy phải lớn như cái hột nầy.

— Không đến, thì rồi ông sẽ biết, vì hiện tôi có đem theo trong mình tôi đây.

Kha-đông-Thuộc nhìn cùng áo quần viên cố-đạo như muốn tìm thử viên ngọc kia để nơi nào.

Viên cố-đạo rút trong túi áo ngoài ra một cái hộp bằng da đen, mở ra, đưa cho Kha-đông-Thuộc nhìn một viên ngọc sáng chói gắn trên một chiếc nhẫn chạm trổ rất công phu.

— Cả thảy đó giá năm chục nghìn phật-lăng?

— Không kể chiếc nhẫn, vì chiếc nhẫn cũng có giá-trị lắm.

Thế rồi viên cố-đạo đậy hộp, bỏ vào túi áo, nhưng viên ngọc vẫn còn chói sáng trong não tưởng tượng của Kha-đông-Thuộc:

— Thưa ngài, vì sao ngài lại có được viên ngọc ấy? Đăng-Thế đặt ngài làm người kế thừa chăng?

— Không, chàng chỉ cậy tôi thiệt hành những điều trong di-chúc của chàng. Chàng nói với tôi: «— Tôi có 3 người bạn thân và một người vị-hôn-thê: cả bốn người tôi chắc thế nào cũng phàn nàn cho số phận của tôi. Trong 3 người bạn ấy một người tên là Kha-đông-Thuộc...

Kha-đông-Thuộc rùng mình.

Viên cố-đạo giả không biết Kha-đông-Thuộc cảm-động mà tiếp luôn:

«...Một người tên là Đăng-lát; người thứ ba tuy là tình địch với tôi, nhưng cũng yêu tôi lắm...»

Kha-đông-Thuộc và cười, và giựt ngang lời của viên cố-đạo.

Viên cố-đạo giằng lại:

— Khoang đã, để tôi nói hết, rồi nếu ông cần nói với tôi đều gì sẽ nói sau. «Người thứ ba tuy là tình địch với tôi, nhưng cũng yêu tôi lắm, tên là Phi Nhân. Còn vị-hôn-thê của tôi, tên là ..» Tôi không nhớ tên người vị-hôn-thê của chàng.

— Mai-thiết-Thanh.

— À, phải, đúng đấy, Mai-thiết-Thanh.

— Thế rồi sao nữa?

— Nhờ cho tôi một bình nước đã.

Kha-đông Thuộc lật đật chạy đi tìm bình nước.

Viên cố-đạo rót đầy ly uống vài hớp, rồi hỏi:

— Khi hồi ta nói những gì, đến đâu?

— Người vị hôn-thê tên là Mai-thiết-Thanh.

— Phải đấy. «Nhờ cố thân hành đến Mạt-xây...» Đó là lời của Đăng-Thế, ông hiểu chớ?

— Thưa phải.

— Cố bán viên ngọc nầy, được bao nhiêu thì chia làm 5 phần, giao cho mấy người bạn thân trong đời tôi kia mỗi người một phần.

— Sao lại năm phần, ngài vừa kể có bốn người thôi mà?

— Còn người thứ năm thì đã chết rồi, theo lời người ta nói.... Người thứ năm ấy tức là ông lão Đăng-Thế.

Kha đông-Thuộc bị nhiều mối cảm động quá, nên nói ngập ngừng:

— Tội nghiệp! ông lão ấy chết rồi thật!

Viên cố-đạo rán hết sức mà giữ vẻ mặt điềm tĩnh và trả lời:

— Tôi đến Mạt-xây đây mới hay tin ấy; nhưng ông lão chết đã lâu, nên dò tin tức cho rõ không được...

Ông có biết gì về cái chết của ông không.

Kha-đông-Thuộc ngửa ngực ra mà trả lời:

(Còn nữa)

https://tieulun.hopto.org

MỚI CÓ LẦN ĐẦU Ở ĐÔNG-PHÁP

A.P.L.P.P.A. ĐẶNG-SĨ-KHÀ

Agence Publicité et Lancement des Produits Pharmaceutiques Annamites

Số 5 Rue Paul-Bert — HUẾ

a) Đại lý cho tất cả các nhà thuốc danh tiếng ở Đông-Pháp.

b) Làm quảng cáo cho tất cả các nhà thuốc ở Đông-Pháp. Có tổ chức ban làm quảng cáo toàn là những tay thông thạo lành lợi làm việc. Đi cổ động khắp nhà quê và các tỉnh Trung-kỳ.

c) Mở Thiên-Tuế Dược-Phòng. Sưu tập các đơn danh-y ở Trung-kỳ để phát hành các phương thuốc gia truyền kinh nghiệm.

d) Lọc chọn các thứ thuốc hiệu quả chắc chắn để đặt đại-lý các chợ, phủ huyện và các tỉnh ở Trung-kỳ.

e) Có phòng khám bệnh do ông Y học-sĩ Phan-Thông ở viện Thái-y (Palais Impérial) chăm nom.

a) Các nhà dược thuốc muốn tìm cậy một thứ thuốc để chữa bệnh, xin mỗi ngày đến tại nhà thuốc A.P.L.P.P.A. Đặng-sĩ-Khà sẽ có thầy thuốc giỏi giải rõ căn bệnh và giới thiệu thuốc hay uống vào cho phù hợp.

b) Các nhà buôn ở nhà quê và các tỉnh Trung-kỳ muốn tổ chức như nhà thuốc A.P.L.P.P.A. Đặng-sĩ-Khà, xin viết thơ về thương lượng.

c) Các nhà thuốc ở Đông-Pháp muốn có nhà đại-lý chắc chắn và muốn làm quảng cáo xin hỏi ngay nhà thuốc A.P.L.P.P.A. Đặng-sĩ-Khà.

Nhà thuốc tổ chức hoàn toàn. Đáng tin cậy

Nên chú ý ! !

Nên chú ý ! !

Kính trình quí ngài rõ rằng kể từ ngày 16 Avril 1936, chúng tôi đã lấy chỗ hiệu bào chế Tân-định, số 22 đường Vassoigne ở Saigon Tân-định.

Nhờ cách sắp đặt bản hội về việc gởi hàng, bản-hiệu có thể gởi nhanh chóng được tất cả thứ thuốc và giá tính rất phải chăng (gởi theo các chuyến tàu tốc hành và bạn hàng không phải tốn tiền đài lắm).

Quí ngài chớ nên ngần ngại, cứ gởi thơ cho bản-hiệu ; bản hiệu sẽ vui lòng gởi tặng một chai thuốc ho « SIROPAN » và quyển catalogue của bản-hiệu.

Xin quí ngài sẵn lòng chiếu cố cho, bản-hiệu lấy làm cảm tạ vô cùng.

HỒ-ĐẮC-ÂN
Bác-sĩ bào-chế
cựu Lưu-sinh-viên của Bệnh-viện thành Paris
Cơ-sở bào-chế TÂN-ĐỊNH
22 đường Vassoigne SAIGON

Tơ lụa Bắc
đồ trang-điểm
tạp-hóa
đủ thứ
bán buôn
và lẻ
giá
nhất
định
rất
hạ

AN-PHƯỢNG
TOURANE — QUINHON

NHÂN-TẠO-HUYẾT
BỔ-HUYẾT — SÁT-TRÙNG

Vô-dương thân-thể — Lọc sạch máu bẩn — Làm cho khí-huyết sung-túc — Công dụng đặc-biệt là sát được vi-trùng LAO và GIANG-MAI, và các chứng sốt, lở, ghẻ — Giá sang gấu rất ít ăn, xanh xao — Đàn bà có mang tăng ăn-thai — Ở cữ đang chóng đỡ đa, mau trở lại tươi đẹp.

Mỗi chai 1$50 — Nửa tá 7$50

CHỮA

CỔ-TINH BỔ-THẬN
THẬN-HƯ — DI-TINH

CHUYÊN TRỊ Đinh-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh — Khí sơ phát : đau lưng, mỏi vai, mắt hoa, tai ù, đầu váng, cổ họng rát, môi khô — Đêm nằm ít ngủ, hay thao thức nghĩ ngợi liên miên, chiêm bao mộng mỵ vân vân.... Dù nặng nhẹ, đều dùng đến thuốc nầy là được khỏi hẳn.

Mỗi ve 1$00 — Nửa tá 5$00

Hai thứ thuốc nầy nổi tiếng khắp Đông-Pháp, ngoài những bức thơ minh-tạ đã đăng trước, nay xin dịch bản phân chất, đoạn quan năm ANTONINI ban khen thuốc NHÂN-TẠO-HUYẾT sau khi ngài đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau

« . . . . Thuốc nầy lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây quí, « trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương-pháp bào-chế Thái-« tây, hợp dụng cho người Annam có thể bồi khí huyết, tăng sức « khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouges du sang) tươi tốt « trong sạch, và sát trừ được vi-trùng lậu, giang mai »

Trích dịch đoạn ngài chứng nhận thuốc CỔ-TINH BỔ-THẬN :

« . . . . Thuốc nầy không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu « rất quí như SÂM mật ong v. v .. trị chứng đau thận di-tinh »,

NGỦ-TINH DƯỢC-PHÒNG
N° 114 — Hàng-Bông — HANOI

Đây là trà Liên-Tử hai con Bò Đỏ

của bổn hiệu, ngon thơm danh tiếng, bọn gian hàng mua đem về MỞ LẤY TRÀ NGON RA, ĐỔI TRÀ XẤU VÀO, quí khách có mua hãy mở ra coi kỹ lại, nếu phải TRÀ NGON NHƯ LỤC TRƯỚC, sẽ mua, bằng trà xấu hơn thì đừng mua, đó là trà giả, xin lưu ý.

NGHI-NAM-PHONG, 81 rue des Jardins CHOLON cũ

VIỆC TRONG NƯỚC

(Tiếp theo trang 3)

Quan tư ra về, thì hồ có quan ấn sắt và quan Thanh tra mật thám đến lao, hỏi số án người nào án mấy, đã ở được bao lâu, và hỏi quan Một xếp lao tỉnh bệnh của tù nhân người. Sau quan có truyền bố rằng: «Trong năm nầy thế nào cũng có ân giảm hoặc ân xá nhiều ít, vì quan sở xét tư cách»

Dựng cờ gì thế ?

Gần đây ở các nơi trong tỉnh, như nơi Giang (Nghĩa-hành), nơi An đại (Tư nghĩa) và nơi Thiên-ấn (Sơn-Tịnh) thấy có treo mỗi nơi một cây cờ hai sắc, trên xanh, dưới trắng, dưới chưn có lá nền vòng quanh trụ cờ có dựng nghĩa tử tế. Có lẽ tất do mạng lịnh quan trên sức dựng, chớ không phải chuyện làm chơi. Thế nhưng vì không thông sức cho nhân dân biết, nên thấy thế mà đồn huyền lắm ru, hễ nói nầy, người nói khác. Dựng cờ gì thế ? tưởng nên sức cho nhân dân biết

B. T. Q

Thương-chánh giả, sẽ bị tù chăng ?

Cần chuyển tên Nguyễn-tấn Hoàng ở làng An-ba (Nghĩa-hành) giả Thương-chánh đi xét bắt thuốc lá ở thôn quê, đọa người lấy tiền, lại kết đảng với bọn tên Nhẫy xét bắt ở chợ Kiêm-thành (đã đăng T. D. số 374 và 391). Vụ ấy phát giác, lý trưởng Kiêm-thành bắt giải cả bọn về tỉnh Nghĩa hành. Sau khi dẫn cáu, cả bọn tên trật lỗi cho tên Hoàng. Quan huyện bẩm tòa, nhờ thương hồi quan Thương-chánh Cổ-lũy, thì quan Thương-chánh trả lời rằng «Không biết tên Nguyễn-tấn Hoàng nào cả». Vừa rồi tỉnh sức về huyện xét nghi. Bữa 21 và 28 nầy, huyện đã đòi bọn ấy tới nhà khai lại, chúng đã thú cùng cả cho Hoàng. Thế là nay mai tên Hoàng phải đến tội. Có thể cho bọn đi ra tỉnh bắt chớ.

phóng viên

Câu chuyện xe nước sông Vệ

Vụ nầy đã đăng Tiếng-dân số 935 ra ngày 23-6-36. Ngày 25 chủ xe chở lại tới tỉnh tòa, và sở Lục lộ, quan Kỹ sư đưa giấy tức tỉnh giữ xinh phải đóng cửa lại 7 ngày, rồi mở ra 3 ngày, theo chương trình đã định. Hiện đã đóng cửa bốn 27 giờ nay, mà lại gặp mưa nguồn, xe nước đến chạy đến được cả, nước lên đầy bộn bề các điền chủ đánh nhau cây nầy. Ước rằng sau nầy cứ theo lệ ấy mà thi hành (đóng cửa 7 ngày, mở cửa 3 ngày), thì xe nước có phần đỡ hơn

Vệ xa

Ngày lễ Kỷ-niệm Chánh-chung (14 Juillet) ở Quinhơn

QUI-NHƠN. — Từ ngày đương hè xa thăng hành đến Tuy-hòa, thì Qui-nhơn càng ngày càng thêm vô phần hoa nắng nhiệt, phần kinh cũng có phần hơn ngày trước.

Ngày lễ Kỷ niệm 14 Juillet năm nay, ở Quinhơn có nhiều trò vui :

Chiều 13 Juillet có phát nhẫn, thì 14 cấm bỏ cần, đầu vỏ tu, giao đấu.

Bữa mai 14 Juillet có chơi các môn chơi: ego, linh khá xanh tập thể thao, linh khá xanh cùng khố đỏ kéo giây thì, thi xe điện. Chiều lại có đua ghe, đánh banh lông, lội đua, thả vịt, khiêu vũ, đốt phao bông.

Đêm 14 Juillet có chuyến xe lửa chạy chở hành khách về nhà quê đi từ Qui-nhơn đến Tam-quan.

V. B.

Cần có mương rút nước

PHÚ-YÊN. — Chúng tôi là điền chủ làng Phú sơn, tổng Sơn-tương huyện Sơn hòa nhờ quí báo đăng việc như sau :

Đồng ruộng làng chúng tôi nguyên giữa đồng có bàu sen, từ khi có đồn thầy nhập điền, bàu ấy nước chứa lại nhiều, nhưng ruộng sâu, lúc trước dễ làm, đến nay đều bị nước ngập. Đụng mùa cấy sạ, mà nước không rút đành chịu trễ, có khi vừa mới cấy sạ xong, mạ còn non, nước chảy vào mạ bị thối hư. Về mùa gặt lúa mới vàng vàng (tiền chín) gặp mưa to, nước bàu lại càng lớn hơn nữa ngàm rạ.

Ôi thôi ! lúa gần ăn bên miệng mà đành bị nước nuốt mất ! Ấy là chưa kể những ruộng gần sát bàu bão, thời 1-5 g chịu bỏ hoang bởi lũ thuỷ gần 3 năm rày !

Nhờ ơn quan trên, soi thấu, cho làm mương rút bàu ấy, như các làng thuộc phủ Tuy hòa (Thanh-nghiệp, Mỹ-thạnh v v) đã có mương rút, cho nhà nông khỏi phần hại nói trên. Mong thay !

14 người dân kỷ tên và điểm chỉ

Kho chuyên

Nguyễn khắc Lạc, một viên thông ngôn ở tòa án Vinh, vì ăn lót bị bại lộ. Thì hôm 30 juin vừa rồi tòa đã đem ra xử phạt Lạc 3 tháng tù án treo, 50 quan tiền phạt và chịu cả án phí.

Những người nào có bệnh như Lạc, phải xem gương kia mà ngó trước ngó sau, ngó trên ngó dưới !

Hôm 3 juillet, bốt đồng đã bắt họp ở Kiến an (Bắc kỳ) đã đem xử 2 người cam vào chi bộ Cộng-sản ở Lạu-can là Phan-thường-Trợ và Ng-duy-Ngân.

Trợ bị 5 năm tù án treo, Ngân bị 5 năm cấm cố và 5 năm biệt xứ.

VIỆC THẾ-GIỚI

(Tiếp theo trang nhất)

(vrec) Đặng ngài về nước tổ chức cuộc kháng T tới chăng.

Các nhà viết báo Ý bị trục xuất

Genève, 2-7. — Các nhà viết báo người Ý, bị bắt vì đã làm rối rắt tự trong phòng nhóm Q. L. khi A hoàng sắm soạn đọc diễn văn, bèn thì bị trục xuất ra khỏi Genève.

Khi họ vừa ra khỏi khám thì đã quân trưởng Cảnh sát ở Genève đã tới thông báo cho họ hay mạng lệnh trục xuất đó và bắt họ phải ra khỏi địa phận Genève trước 12 giờ khuya thứ tư.

Rome, 2-7. — Vụ bắt bớ bọn viết báo Ý đã làm cho dư luận Ý sôi nổi, lộ vẻ bất bình dữ lắm.

Liên đoàn báo giới Ý, tối thứ tư, có tổ chức những cuộc biểu tình đặng tỏ rằng mình biểu đồng tình với mấy bạn đồng nghiệp bị bắt.

Genève, 2-7. — Ông Bureseupe đại biểu Ý tại Q. L. đã tuyên bố bữa qua với phóng viên hãng Ha-va-ras : Những cử chỉ thô bạo cuộc biểu tình của mấy nhà viết báo Ý không thể gì tránh đặng.

Ông thêm rằng : Sau khi Chính phủ Ý gởi cho Quốc liên một bản thông điệp lời lẽ rất đau đớn, mà Q. L. lại cho phép A hoàng đăng đàn diễn thuyết, thì thiệt là một sự không sao bỏ qua được. Chính phủ Ý sẽ tán thành cuộc biểu tình đó.

Buổi nhóm lội

Genève, 2-7. — Ông Eden đại biểu Anh có ý vui mừng vì Q. L. tỏ dấu tán thành lời yêu cầu của A hoàng. Nếu sự giữ hay tăng thêm cuộc trừng phạt có thể cứu được nước A ra khỏi vòng nô lệ thì chính phủ Anh sẽ binh vực cho chủ bài lý thuyết đó nhiệt liệt. Song theo ý ông thì chiếm cách đồng binh lực mới có công hiệu mà khác nổi cách đó không thiết hành đặng.

Còn cuộc trừng phạt thì không có kết quả mỹ mãn là vì có ít nước không tự bị sẵn sàng, để phòng những sự rối rắm mà sự thi hành cuộc trừng phạt có thể dẫn ra vì bộ tinh quyền lợi của họ không bị ai xâm phạm tới một cách trực tiếp.

Sau khi bãi bỏ cuộc trừng phạt trong chốc lát chưa nhứt định giải quyết cho rõ ràng để trọng đại ra sao thì các nước trên bờ Địa trung hải vẫn cam kết hộ trợ nhau.

Ngoại tướng Eden lưu ý tới sự điều nghị của Thủ tướng Blum, trả định rằng : cuộc thương thuyết đặng sửa đổi điều lệ Q. L. cần có nhiều ngày giờ nên ngoại tướng Eden ngỏ ý muốn đời vụ lấy qua phiên nhóm trong tháng Septembre.

Ngoại tướng Pháp Yvon Delbos tuyên bố rằng : Nguyên nhơn sự thất bại của Q. L. là tại thiệt cường không thi hành gắt gao đúng lý hội.

Đoàn đại biểu Pháp không trả định sửa đổi gì trong điều lệ của hội hết, chỉ muốn tìm tăng sự gắt gao khoản thứ 16 trong điều lệ, muốn đừng hết cách động man man lập ra những hiệp ước hộ trợ muốn cho trước ngày 25 Août, hết thảy các nước hội viên bày trình bày những sự trả đánh của mình về vấn đề sửa đổi khoản 11 và 16 trong điều lệ.

Điều cần thiết hiện thời là Q. L. phải hành động cho mau lẹ vì chỉ có cách đó giúp cho hội tỏ rằng mình có sức mạnh mà qua khỏi cuộc khủng hoảng.

Đại biểu Bồ đào nha cũng tán thành sự thủ tiêu cuộc trừng phạt song vì vụ thủ tiêu đó sẽ xảy ra nhiều sự lộn thời trọng đại nên hễ gì cũng phải sửa điều lệ Q. L.

Ngoại tướng Tây ban nha nghĩ rằng không cần sửa điều lệ hội mà trái lại nên sửa cách thi hành điều lệ đó cho có công hiệu hơn bây giờ.

Đại biểu Na Uy nói : nên làm sách nào cho hết thảy các dân tộc có thể tin nhiệm nơi Q. L. thì mới làm gì được.

Ông Bruce đại biểu Úc châu nhìn là đại đa số dư luận quốc tế vẫn trung thành với chủ nghĩa Q. L. Song nếu các đại biểu Nam mỹ châu vẫn hoàn nghinh, tán thành chủ nghĩa đó, về phần ông, ông nghĩ rằng nơi theo cách đó sẽ khó lòn tới con đường hòa bình đặng. Hãy coi ngay vụ chinh phục A vì trừng phạt Ý thì đã rõ là phương pháp hiện hành của Q. L. quyết định, không có kết quả gì rào, và nếu muốn có kết quả thì không khéo lại gây ra chiến tranh.

Chánh phủ Úc châu không muốn thay đổi điều lệ Q. L. làm ít, song lấy rằng phải thi hành điều lệ đó theo cách phải chăng.

Trong ít khu vực nếu có thể thiệt hành cuộc trừng phạt bằng binh lực thì cuộc trừng phạt kinh tế và lý tài mới có kết quả được.

Ông Gasol Đại biểu Uruguay (Nam-Mỹ) ngỏ ý chịu tài bỏ cuộc trừng phạt, nói rằng : Trước sau chánh phủ Uruguay vẫn tán thành chủ nghĩa Q. L. và sẵn lòng xem xét những sự trả đánh động sửa đổi điều lệ hội.

Bác sĩ Munch, ngoại tướng Đan mạch, trái lại, muốn giữ vững cuộc trừng phạt. Bác sĩ tuyên bố đúng về phe ủng nước như nước Argentine nhứt định không chịu nhìn nhận việc đi lớ đã xảy ra ở nước A.

Đại biểu Thụy sĩ là ông Motta muốn thủ tiêu cuộc trừng phạt vì theo ý ông thì cuộc trừng phạt không có kết quả mỹ mãn mà bị bãi cũng không làm cho Q. L. chết đâu.

Điều cần thiết là Q. L. phải hoạt động mau lẹ hơn trong vụ Y-A nầy và nếu hội quyết định cuộc trừng phạt thì có đại đa số thâm thuận là đã rồi chớ không cần gì số toàn thể số thâm thuận, như điều lệ buộc hiện thời.

Đại biểu nước Liban nói rằng : trong phiên nhóm nầy chẳng nên chê bai rằng Q. L. đã bất lực mà trái lại mỗi nước đều phải thú thiệt là mình có một phần lỗi.

Đại biểu Hòa lan tỏ ý thành sự thủ tiêu cuộc trừng phạt.

Hội-Vạn-Quốc Tiết-Kiệm

Hội tư-bản lập theo chỉ-dụ ngày 12 Avril 1916

Vốn của hội đã đóng tất cả là :

1.000.000 lượng bạc Thượng-Hải và 8.000.000 quan tiền Pháp

Hội-quán 7, Avenue Edouard VII Thượng-Hải

Quản-lý cõi Đông-pháp 26, đường Chaigneau Saigon

SỐ TIỀN DỰ THU TỚI NGÀY 31 DECEMBRE 1935 : 2.022.046$57

(vẽ bên cõi Đông Pháp mà thôi)

TIỀN CHO VAY TRONG CÕI ĐÔNG PHÁP

để đảm bảo những số tiền đóng vào hội kể trên là : 2.124.288$78

Xổ số hoàn vốn cho phiếu Tiết Kiệm mở ngày 29 Juin 1936

Chi ngành : 26, đường Chaigneau Saigon

Chi ngành : 81er đường Trảng-thi Hanoi

Chủ-tọa : Ông TRẦN-LẠP-CỬ *Dự kiến* : Các ông : DOÀN-HỮU-THÂN, TRẦN XUÂN-ÁN và có quan Thanh-tra của Chính phủ

Số phiếu	Tên người chủ phiếu		vốn phiếu
	Cách thức số 2 — Bộ số 1674		
2849	Ông PHAN-THANH-KỲ, Tri huyện ở HUẾ		1000$00
7041	Ông NGUYỄN-VĂN-TÂN, 91 đường Colonel Grimaud ở SAIGON		500 00
14976	Phiếu vô-danh, ở NÚI SẬP		250 00
12753	Phiếu không đóng tiền tháng, nên không được hưởng cuộc xổ số nầy		
	Cách thức số 8 — Bộ số 1169		
1337	Cậu LÊ QUANG LONG, con ông LÊ-XUÂN-HƯƠNG, Buraté ở VINH		125$00
	Cách thức số 8 — Xổ số trả tiền lời : 281$98		
	Phiếu số 1495 xổ trúng rồi, nhưng là phiếu đã bảy bẻ, nên 5 phiếu sau nầy được hưởng quyền lợi về cuộc xổ số trên đây.		
1531	Ông BUI-VIẾT-DOÃ, số 16 đường 53, ở HANOI được		35$24
1549	Bà TRƯƠNG-THỊ-TÂM, Nghiệp chủ ở LAI THIEU được		35 24
1552	Phiếu Vô-danh, ở SAIGON		35.24
1571	Ông TA-TU-DO, buôn bán ở PHAN-THIET		35 24
1578	Ông TCHU-HO XUAN, Hãng Máy tơ ở HAIPHONG		35 24
1581	Ông TRAN-MINH-SO, Buôn bán ở KUIÊP LONG XUYEN		35 24
1582	Bà LE THI MANH, 84 đường Mo'cesoux ở SAIGON		35 24
1567	Ông LIET VAN-VAN, 147, đường Catinat ở SAIGON		35 24
	Cách thức số 5 — Xổ số hoàn vốn gấp bội		
21791A	Phiếu 200$00 — Phiếu nầy đã bảy bẻ		
	Cách thức số 5 — Hoàn nguyên vốn — Bộ số 1299		
18531	Ông VU-VAN-THANH 31 đường Tôn Quan Thành ở HANOI		1 000$00
3690A	Bà NGUYEN THI-VINH, ở nhà ông NGUYEN ĐẮC-KỶ, Thú-y ở PHU-THO		500 00
9424A	Cô LE THI-KIM ANH, con ông LE KIM LE, Buôn bán ở GIA DINH		200 00
29606A	Ông NGUYEN VAN-HIEN 21 đường Rotier ở HAIDUONG		200.00
29647A	Ông TRAN BA-TA, Lai mục Hoàng hóa THANH-HOA		200.00
	Phiếu số 27537A và 28798A chậm đóng tiền quá một tháng nên không được hưởng quyền lợi về cuộc xổ số trên đây		
	Cách thức số 5 — Xổ số miễn góp — Bộ số 2428	Giá bán lại	Vốn phiếu
26038A	Bà NGUYEN-THI NGON, ở nhà ông TIENG, phố Hiệp tại BACLIEU	261$00	500$00
24413A	Ông TANG-VAN-TIEP, ở CAI-TAU-HA	281 60	500 00
5610A	Ông LE-TRONG-KHANG, Thừa-phái Quảng-trạch BADON	110 20	200 00
20065A	Ông NGUYEN-TIEU Bang-tá ở HUYỆN-NGOC AN	106.80	200.00
24769A	Ông NGUYEN-VAN-MUOI Tim Hình kín ở SAIGON	105 20	200.00
2446B	Cô NGUYEN-THI QUANG, ở nhà ông DY Thanh-sơn Ký-an à HATINH	102 80	200 00
4486B	Ông NGUYEN KIM-TAI, Buôn bán cá ở An-trung Cang-long TRAVINH	102.40	200 00

Số tiền hoàn vốn gấp bội cho phiếu số 5 về tháng Juillet 1936 định là 5000$00, và sẽ mở vào ngày thứ ba 28 Juillet hồi 4 giờ chiều tại sở chánh Saigon.

Bổn Hội cần dùng nhiều người có đủ tư cách để làm Đại-lý hoặc môi-giới bán phiếu cho Bổn Hội. Xin viết giấy thương lượng tại Saigon và Hanoi.

Đại-lý

Cần dùng gấp Đại-lý bán RƯỢU MẠNH (alcool indigène), SAVON và GẠO trong các tỉnh Trung-kỳ.

Bổ-ích :

H. JEAN PELLEGRINI
Directeur
52 - 54, Boulevard Kitchener — SAIGON

Đĩa hát Phương-Cương mới

Xuất bản trong tháng Juin 1936

Đĩa có Nắm Phải giá chỉ có 2$00

Máy hát "DOUGLAS" có 12 kiểu khác nhau :

Modèle 198, bịn rao hàng	12$00
— 707, hát 1 mặt rưỡi đĩa	14.00
— 965, hát được 3 mặt đĩa	16 00
565, hát 3 mặt đĩa có máy ngưng	18.00
— 1000 có máy ngưng, hát 3 mặt đĩa, kiểu đẹp	22 00
Đĩa cổ Huế, Ả-đào, chèo cải-lương	1$20
— hát Quảng đông, đĩa Triều-châu	1.00
— hát tây, đĩa đàn khiêu-vũ	1 50
— đàn tàu, điệu hò Ô-vô	1 50
— đàn hát điệu khiêu vũ Nhật-bản	1.50
— đàn ngũ âm, đĩa hát 1 đào	1.00

Quí ngài mua hàng, gởi tiền-bạc giao ngân, miễn chịu cước phí, hỏi mua tại nơi bản-hiệu.

LÊ-VĂN-TÀI
Disques & Phonos
62, rue Georges Guynemer — SAIGON

HOÀNG - VĂN - ÁP

Hễ mới mắc bệnh LẬU, hay TIM-LA, hay LẬU ĐÃ NHẬP CỐT, nghĩa là thình thoảng trong thịt có buồn như kiến bò, hay sáng ngày có thì mủ hay nước đái có trắng như sợi chỉ, thế là bệnh đã nhập cốt, như thế thì phải kịp chữa ngay, nếu để lâu sau ra lắm bệnh rất nguy hiểm mà hại cả sinh đẻ, muốn mau khỏi chỉ uống thuốc HOÀNG VĂN-ÁP, 47, Phố Ninh-xá, BẮC NINH là mau khỏi rất hết nọc, mà vẫn đỡ như thường, thế bản hiệu thông cáo bịa đặt nhiều lời hay vẽ hình ảnh ra, nhưng [illegible] khó tin cho người có bệnh, vậy ai có bệnh nên dùng thử thì mới biết thuốc của hiệu hay là có tiếng xưa nay, thuốc LẬU 1$60, TIM-LA 2$00 1 lọ, [illegible] tiền trước, còn gửi lấy hóa giao ngân, xin chớ bỏ qua, có đủ [illegible] thì mới rõ

Imprimerie TIẾNG-DÂN HUẾ

Directeur Gérant : HUỲNH-THÚC-KHÁNG

https://tieulun.hopto.org